

“La història que ens han estat explicant és falsa”

27/04/11 02:00 - Josep Bofill Blanc

La conclusió a què ha arribat Albert Fortuny Garcia després d'analitzar el mapa topogràfic i geològic de Pals, és que al municipi baix-empordanès hi havia port al segle XV. I, per tant, enforteix els arguments que Colom hauria salpat del port del Grau, a la platja de Pals. Fortuny és un enginyer industrial i professor de la Universitat Politècnica de Catalunya, especialitzat en mecànica, que ha investigat l'existència del port de Pals.

L'Albert Fortuny, argumenta la tesi que a Pals hi havia el port d'on va salpar. Foto: J.B.B.

Com és que es va interessar per fer un estudi sobre el possible port de Pals?

Fa tres o quatre anys que ma germana em va comentar que hi havia algú que anava dient que en Colom era català i va sortir de Pals i no de Palos. És clar, a mi a col·legi tota la vida m'havien explicat que en Colom era genovès i que havia salpat del cabo de Palos... Llavors, en dir-me això la meva germana, em va començar a bullir la sang al mateix temps que em preguntava: però si a Pals no hi ha port... com podien sortir del municipi baix-empordanès? Va ser quan vaig decidir anar a veure el lloc, i a investigar.

Conclusió...

Les evidències són molt grans sobre el fet que a Pals hi hagués hagut un port, i d'altra banda, vaig anar entrant en el tema i cada vegada vaig anar veient més i més que la història que ens han estat explicant està falsejada, és una mentida. I és que sí, a Pals hi havia port natural, i va ser d'on en Colom va salpar.

Però i les restes que ho certifiquin?

Restes... no n'hi ha, perquè al segle XV no hi havia un port tal i com l'entendem ara. Els vaixells varaven davant la platja; segurament hi havia una barca que anava i tornava a buscar els tripulants, hi havia aigua i menjar, el taller d'aixa, pescadors i, segurament, una taverna. Ara bé, la primera dada és que la platja de Pals s'anomena el Grau, una denominació que trobem a molts altres indrets de la costa i amb constància que funcionaven com a port, ja que tots els topònims amb la denominació de grau es corresponen a un mateix patró: un port, al davant o dins d'una albufera, aiguamolls, estany o desembocadura d'un riu, que era un bon lloc per resguardar les naus.

I l'ampliació de dades, on les va trobar?

Fins abans de l'estiu passat, si observàvem els plànols antics de Pals, vèiem que s'intuïa una entrada del mar davant de la vila. Ara bé, després, en una visita que vaig fer al

monestir de Poblet, a la sala que correspon a l'antic despatx de l'abat, on hi ha un mapa de Catalunya del 1720 que vaig fotografiar, tal i com anava fotografiant tot el que em semblava que podia ser d'interès d'estudi, va ser on vaig trobar els arguments que feien falta.

Què s'hi veu en els mapes consultats?

Al plànol, l'autor del qual és un tal Josep Aparici, que el va fer per encàrrec de Felip V, s'hi pot veure ben dibuixat l'estany de Pals, una albufera alimentada pel riu Daró i amb sortida al mar, així com també s'hi pot veure la torre Mora de Pals, que es troba a uns tres-cents metres de la costa i que faria de far o referència per a l'entrada del port.

Ha pogut contrastar aquestes dades?

I és clar, perquè després de veure aquest mapa, es pot mirar els plànols actuals de Pals de l'Institut Cartogràfic de Catalunya, que hi ha a internet; permet superposar el mapa topogràfic i el geològic, i d'aquesta manera es poden veure molt bé les imatges del subsòl i on eren els sediments salins, resta de l'antiga entrada del mar fins a un pas més estret entre el mas Gelabert i el mas Pinell, que arribava fins al Molí de Pals, que representen perfectament on era el port de Pals.

I la desaparició o transformació del lloc, com l'explicaria?

A mi em sembla que el port va desaparèixer pel desviament del riu Ter degut a la falta d'aigua del riu Daró i per l'aprofitament dels aiguamolls com a lloc de cultiu, estany o aiguamolls alimentats pel Daró. Al mapa geològic surt el Ter nou i al de Poblet el Ter vell, que desemboca davant de l'Estartit.

Font:

Publicat al diari EL PUNT Barcelona 27-04-2011 Pàgina 17

Publicat al diari EL PUNT Comarques Gironines 27-04-2011 Pàgina 21

<http://www.avui.cat/noticia/article/2-societat/5-societat/402487-la-historia-que-ens-han-estat-explicant-es-falsa.html>